

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXIV

1967

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1967

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander
Gieysztor, Stanisław Herbst, Ryszard Kołodziejczyk, Witold Kula,
Gerard Labuda, Tadeusz Łepkowski, Marian Małowist, Kazimierz
Piwarski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARIAT

Krzysztof Groniowski, Stanisław Trawkowski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK
HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXIV

1967

1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1967

www.rcin.org.pl

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor, Stanisław Herbst, Ryszard Kołodziejczyk, Witold Kula, Gerard Labuda, Tadeusz Łepkowski, Marian Małowist, Kazimierz Piwarski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tarbir

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARIAT

Krzysztof Groniowski, Stanisław Trawkowski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakł. 2158+202 egz. Ark. wyd. 25,5 Ark. druk. 16,875+1 wkl. kr.
Papier druk. sat. kl. V, 65 g 70×100

Oddano do składania 18.X.66. Podpisano do druku 30.III.67.

Druk ukończono w kwietniu 1967

Zam. 697/66 T-75 Cena zł 30.—
Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Данута и Анджей Поппэ — Дедичи на Руси	17
Александр Коделлё — Литва и балтийская политика Яна III Собеского в 1675—1679 гг.	45
Петр Ставецки — Французский заем с 1936 г.	67

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

Казимеж Тыменецки — Начало средневековья	69
Юлиуш Бардах — Церковные братства на русских землях Речи Посполитой в XVI—XVII вв.	77
Александр Гейштор — О преподавании истории в университетах	83
Тадеуш Ладогурски — Замечания по поводу новой концепции Исторического атласа Польши	89
Владыслав Палуцки — Исторический атлас Польши второй половины XVI века	99

МАТЕРИАЛЫ

Казимеж Сляски — Полоника в шведских, норвежских и датских собраниях	111
--	-----

ОБЗОР ИССЛЕДОВАНИЙ

Ян Рейхман — О новых трудах турецких историков	117
--	-----

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Роберт Ф. Лесли — Akta Poloniae Historica	131
Владыслав Чаплиньски, Казимеж Ожеховски — Синтез истории польского государства и права. Шляхетская демократия и магнатская олигархия	137
Рышард Дьонизьяк — Население Королевства Польского	157
Елена Бродовска — Воспоминание о Абрамовском	165
Ежи Куманецки — Вокруг Генуи и Рапалло	169
ХРОНИКА	247
IN MEMORIAM	259
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	261

TABLE DES MATIÈRES

Danuta et Andrzej Poppe — Les paysans dits „dedici” en Russie médiévale	18
Aleksander Codello — La Lithuanie et la politique balte de Jean III Sobieski (1675—1679)	46
Piotr Stawecki — L'emprunt français de 1936	68

DISCUSSIONS ET POLEMQUES

Kazimierz Tymieniecki — Les débuts du Moyen Age	69
Juliusz Bardach — Associations religieuses orthodoxes sur les territoires ruthènes de la Pologne aux XVI-e et XVII-e s.	77
Aleksander Gieysztor — Observations au sujet de l'enseignement universitaire de l'histoire	83
Tadeusz Ładogórski — Quelques remarques à propos de la nouvelle conceptions de l'Atlas Historique de la Pologne	89
Władysław Pałucki — L'atlas historique des territoires polonais de la deuxième moitié du XVI-e siècle	99

MATERIAUX

Kazimierz Ślaski — Documents concernant la Pologne dans les archives et les collections suédoises, norvégiennes et danoises	111
---	-----

INFORMATIONS ET DOCUMENTATION

Jan Reychman — Récents travaux des historiens turcs	117
---	-----

CRITIQUES ET COMPTES-RENDUS

Robert P. Leslie — Acta Poloniae Historica	131
Władysław Czapliński, Kazimierz Orzechowski — Une synthèse d'histoire des institutions et du droit polonais. La démocratie nobiliaire et l'oligarchie des magnats	137
Ryszard Dyoniziak — La société dans le Royaume de Pologne	157
Helena Brodowska — Abramowski aujourd'hui	165
Jerzy Kumaniecki — Autour de Gênes et de Rapallo	169

CHRONIQUE : : :	247
IN MEMORIAM : : :	259
CORRESPONDANCE :	261

SPIS TREŚCI

Danuta i Andrzej Poppe — Dziedzice na Rusi	3
Aleksander Codello — Litwa wobec polityki bałtyckiej Sobieskiego w latach 1675—1679	21
Piotr Stawecki — Pożyczka francuska z 1936 roku	49

DYSKUSJE I POLEMIKI

Kazimierz Tymieniecki — Początek średniowiecza	69
Juliusz Bardach — Bractwa cerkiewne na ziemiach ruskich Rzeczypospolitej w XVI—XVII wieku	77
Aleksander Gieysztor — W sprawie wykładu uniwersyteckiego historii	83
Tadeusz Ładogórski — Uwagi o nowej koncepcji Atlasu historycznego Polski	83
Władysław Pałucki — Atlas historyczny ziem polskich drugiej połowy XVI wieku	99

MATERIAŁY

Kazimierz Ślaski — Polonica w zbiorach szwedzkich, norweskich i duńskich	111
--	-----

PRZEGLĄDY BADAŃ

Jan Reychman — Z nowszych prac historyków tureckich	117
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Robert F. Leslie — Acta Poloniae Historica	131
Władysław Czapliński, Kazimierz Orzechowski — Synteza dziejów polskiego państwa i prawa. Demokracja szlachecka i oligarchia magnacka	137
Ryszard Dyoniziak — Społeczeństwo Królestwa Polskiego	157
Helena Brodowska — Abramowski przypomniany	165
Jerzy Kumaniecki — Wokół Genui i Rapallo	169

*

W. J. Cahnman i A. Boskoff, Sociology and history, Theory and research — Józef Dutkiewicz	175
A. G. Widgery, Les grandes doctrines de l'histoire. De Confucius a Toynbee — Stanisław Salmonowicz	178
H. Schleier, Sybel and Treitschke. Antidemokratismus und Militarismus im historisch-politischen Denken grossbourgeoiser Geschichtsideologen — Krystyna Śreniowska	179
Z. Gansiniec, Powstanie niewolników rzymskich — Iza Bieżuńska-Małowist	180

L. Weinrich, Wala — Graf, Mönch und Rebell. Die Biographie eines Karolingers — Stanisław Trawkowski	183
B. Kumor, Powstanie i rozwój sieci parafialnej w Małopolsce południowej do końca XVI w. — Stanisław Kuraś	186
J. Matuszewski, Sprzedawalność urzędów w Polsce — Grażyna Bałtruszajtys	189
Relazioni tra Padova e la Polonia — Jan Reychman	190
Ks. H. Rybus, Prymas Maciej Drzewicki — Stanisław Herbst	191
Z. Boras, Stosunki polsko-pomorskie w drugiej połowie XVI w. — Maria Bogucka	192
Res Polonicae ex Archivo Regni Daniae — Bogusław Ratusiński	194
J. Tazbir, Historia Kościoła Katolickiego w Polsce (1640—1795) — Jarema Maciszewski	196
Zb. Ćwiek, Z dziejów wsi koronnej XVII wieku — Alicja Falniowska-Gradowska	199
J. Staszewski, Stosunki Augusta II z Kurią Rzymską w latach 1704—1706 — Jacek Antoni Ojrzyński	203
Actes du Colloque Gilbert Romme — Stanisław Salmonowicz	204
L. Paszkowski, Polacy w Australii i Oceanii 1790—1940 — Antoni Kuczyński	206
H. Stankowska, Początki powieści historycznej w Polsce — Janusz Tazbir	208
G. Schmidt, Die Staatsreform in Sachsen in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts — Anna Owsieńska	209
J. Giertych, Kulisy powstania styczniowego — Krzysztof Groniowski	211
D. Dobrowolska, Górnicy salinarni Wieliczki w latach 1880—1939 — Józef Chlebowczyk	214
Ju. A. Bojew, Bliźnij Wostok wo wniesznej politike Francii (1898—1914 gg.) — Marek Czaplinski	218
P. Łossowski, Stosunki polsko-litewskie w latach 1918—1920 — Jerzy Ochmański	222
J. Horejsek, Snahy česko slovenské buržoazie o hospodárskou expanzi do Polska v letech 1918—1929 — Jerzy Tomaszewski	225
Sprawa polska w czasie drugiej wojny światowej na arenie międzynarodowej — Henryk Batowski	228
J. Pawłowicz, Strategia frontu narodowego PPR II 1943 VII 1944 — Stanisław Kubiak	231
K. Dunin-Źasowicz, Obóz koncentracyjny Stutthof — Stanisław Nawrocki	234
St. Widerszpil, Skład polskiej klasy robotniczej — Hanna Jędruszczak	236
Oczerki historii Narodnej Polski — Marek Windyga	240
E. Osmańczyk, Ciekawa historia ONZ — Justyn Skrzypek	241
J. J. Johnson, The Military and Society in Latin America — Robert Mrozwiewicz	243

KRONIKA

Pięćsetlecie Pokoju Toruńskiego — Zenon Guldon	247
Makieta Historii Polski lat 1918—1921 — Roman Wapiński	249
Synteza nowożytniej historii Kościoła w Polsce — Wiktor Dłuski	253

Historia doktryn polityczno-prawnych — Andrzej Ajnenkiel, Monika Senkowska	255
Jubileusz prof. Władysława Czaplińskiego — G. L.	257

IN MEMORIAM

Władysław Kowalenko (1884—1966) — Kazimierz Ślaski	259
--	-----

LISTY DO REDAKCJI

Rozwój organizacyjny PPR 1944—1945 — Norbert Kołomejczyk . .	261
--	-----

**P.P. „Domu Książki”:
Czasopismo nabywać można w następujących księgarniach naukowych**

Białystok, ul. Lipowa 43
Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Grunwaldzka 111/113
Katowice, ul. Warszawska 11
Koszalin, ul. Zwycięstwa 20
Kraków, ul. Podwale 6
Lublin, ul. Krakowskie Przedmieście 68
Łódź, ul. Piotrkowska 102a
Olsztyn, Plac Wolności 2/3
Opole, Rynek 19/20
Poznań, ul. Armii Czerwonej 69
Szczecin, ul. Jedności Narodowej 5
Toruń, Rynek Staromiejski 30
Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 7
Wrocław, ul. Kuźnicza 42

Zmiana adresu

Uprzejmie zawiadamiamy, że nasz nowy adres jest następujący:

**PRZEDSIĘBIORSTWO
EKSPORTU I IMPORTU „RUCH”**

W a r s z a w a 1, ul. Wronia 23

Skrzynka poczt. Nr 154

Telex: Nr 81462

Telegraf: Exprimruch Warszawa